

عنوان مقاله:

بررسی و نقد کتاب اخلاق پروتستان و روح سرمایه داری

محل انتشار:

پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، دوره 13، شماره 29 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

غلامرضا صدیق اورعی - عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی

محمدصادق طلوع برکاتی - دانشجوی دکتری جامعه شناسی شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

چکیده در این مقاله، هدف نگارنده این است که گزاره های اصلی ماکس وبر در کتاب اخلاق پروتستان و روح سرمایه داری مشخص شود و پس از آن نکات مورد توجه به صورت انتقاد مطرح شود. در کتاب با جمله ها و استدلال هایی جزئی روبه رو می شویم که در گام اول با ادعای کلی مطرح شده وبر متناقض یا متضاد به نظر می رسند و یا به نوعی آن را محدود می کنند و از دایره شمول آن می کاهند. به این معنی که وبر ادعا کرده است که باورهای مذهبی کالوینی، از طریق تجاذب و رشد روح سرمایه داری، تسهیل کننده پیدایش و رشد نظام سرمایه داری غربی شده اند، اما در برخی از جمله ها و استدلال ها مواردی به چشم می خورد که به نظر می رسد این رابطه همیشه برقرار نبوده است. در این مقاله سعی می شود به طور خلاصه برخی از این مضامین مرور و جایگاه آن ها در زمینه کلی استدلال وبر یافت شوند و با دقت بیشتری درباره آن ها اظهار نظر شود. نکته دیگر این که در تحلیل وبر مولفه «زمان» نقش مهمی دارد و نباید بدون در نظر گرفتن آن به ارزیابی پرداخت؛ یعنی باید توجه داشت که روحیه سرمایه داری و اخلاق پروتستانی به طور هم زمان با هم وجود داشتند و تعامل و تجاذب بین این دو عامل برقرار بوده است. بدون در نظر گرفتن این نکته برخی از خوانندگان در دام این اشتباه می افتند که محقق دچار خطای منطقی شده و گاه و بی گاه علت را معلول فرض کرده است. وبر در مواضع متعددی از کتاب، عبارت هایی نوشته است که شبهه اندیشه تک علتی را بزدايد؛ چه آن تک علت مادی باشد و چه علل ذهنی و فرهنگی. به نظر نگارنده، اگر محتوای کتاب با ترتیب کاملاً منطقی بازنویسی شود، تا حد بسیاری از ابهام آن کاسته خواهد شد.

کلمات کلیدی:

کلیدواژه ها: مروی انتقادی، اخلاق پروتستان، روح سرمایه داری، باورهای مذهبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1366415>

